

א [מ]י פ"י מהל' סמיון
הלכה י: |
ב ב' מ"י ש' הלכה ח:
ג א' מ"י ש' הלכה ט:
ד א' מ"י ש' הלכה י:
ה [מ]י פ"ו מהל' סמיון
מנחם הל' י: |
ס ו' מ"י פ"ו מהל' עמשה
הקדמות הלכה יא:

מוסף תוספות

א. וביעני בניסוך המים
שיהו מים חיים. מוס' משלה
י: ד"ה כז.

רבינו חננאל

פ"ה (ב) [בנא הני מילין] המים
שאתם שואבין בשמחת החג
יהיו מן המטין. לפיכך שנינו
מן השילוח. נתן החם כל העולין
מנסכים. ע"כ אברי חמדי של
שחר. משמע באחד שיש
על רגליו ורגמוהו כל העם
באתרוגיו. עלה לכבש ופנה
לשמאלו. נתן החם כל העולין
למזבח עולין דרך ימין
ומקפין ויורדין (על העקב)
(דרך שמאל). חוץ מן ג'
דברים [שעולין דרך שמאל
והורין] על העקב, והלוהו
ניסוך המים, והיין, ועולת
העוף שרבת במזבח. ניסוך
המים והיין שלא יתעטבו,
ועולת העוף שלא תמות
בעשן. אחד מעבה ואחד
מירק שיהו שיהיה בליץ
כאחת. או ספל אחד
[קילוח] עבה שמצויא
הרבים, והוא דק פחתק:
מעט מעט. ואמרינן לימא
מתני' ר' יהודה היא דאכל
מלוג המים היה מנסך [כל
שבעה], נמצאו המים
המתנסכים לוג אחד, והיין ג'
לוגין. ולא אשכחן בניסוך
היין פחות מניסוך הכבש
והוא ג' לוגין שנאמר ורביעית
היין לכבש יין, והיין י"ב
לוג רבץ היין ג' לוגין, לפיכך
היה של יין נקב גדול ושל
מים נקב קטן, ועצמו זה של
היין היה יוצא עבה ושל מים
היה עמוד. דאי רבנן כיון
דאמרינן ליה ג' לוגין כראמרי,
והמים ג' לוגין נתן ונחלית
של זה היה שם ונחלית
ג' לוגין. אמאי צריך אחד
מעבה ואחד מירק, והא כי
הדידי ננחה. ואמרינן אפילו
הימא רבנן חמרא סמיון מיא
קליש. היינוני בירושלמי
בעיין מימא, מעובה למים
מירק לין. דאמר ר' יונה
בשם ר' מאיר נקב שאינו
מוציא מים היה מוציא כי
רשאנו מוציא יין מוציא
שמן, ושאינו מוציא שם
מוציא מים. ואוקימנא מתני'
לרבנן דלר' [יהודה] לא היו
ספלים אלא קשות כו'. ת"ר
מעשה בבדוקי אחד שנישך
על גבי רגליו ורגמוהו כל
העם באתרוגיו כו'.
ירושלמי אית אמרי שהוא
הצדוקי ופרה שבא אנע בו
רבן יוחנן בן זכאי הוא שנתן
ברבלי, והצדוקי של יום
הכיפורים אחד. ואית דאמרי
דפרה דרום הכיפורים חז',
הדוכי חז'.

במין הוטמין דקין. פירש בקונט' חוטם אחד כספל ונקב אחד
בחוטמו והסין מערה (ב) מים צפי הספלים והסכים מקלמין
דרך החוטמין ע"ג המוצא המוצא היה נקב שבו המים והיין יורדין
לשיתין של מוצא שיהיו חלולין מאלד ועמוקין וזו מימה גדולה מנין לו
כל אוחו הענין שחוטם של הספלים
מקלה על גג המוצא ומשם לנקב
המוצא ומשם לשיתין ולמלא הוא
דמנקב הספלים יורדין לשיתין כמין
שני נקבי החוטם ולא שהיה זולט
כמין חוטם כי היא דמנן במסכת
מדות (פ"ג מ"ג) גבי דמיס וצקין
מערבית דרומית היו שני נקבים כמין
שני חוטמין דקין שהדמים יתנין על
יסוד מערבית ועל יסוד דרומית
ויורדין צדן וממערבין צלמה ושמה
כמין בליטת חוטם היה עשוי על הנקב
שלא יפול עליו דבר לסוממו:

אחד מעובה ואחד דק. פירש
בקונטרס אחד מן הנקבים
מעובה משמע שרובה לומר שהיה
הנקב רחב וגדול זה מזה ולשון מעובה
משמע עשוי הספל היו עצים וממך
כך חוץ המשקה ממהר ללאת:
שהיין והמים מנוליין פסוין לגבי
מובה. שמה שמה מהן
נחש והארס מעורב צמים ונמלא
שאינו מנסך מים כשיעור שרי הארס
משלים לשיעורן כך פירש בקונטרס
וימכן פירוש זה למאי דסקלקא דעמיה
ומעיקרא צגמרא דפריך [לקמן ג']
ונעבדינהו במסנתת אכל לפי המסקנא
מפרשין שמוס הקריבה נח לפחתק:
מנא הנ"מ. דמוקעין ומריעין
צשיצית מים של ניסוך כך פ"י הקונט'
ועוד י"ס לפירש דמנלן דמי השילוח צבי"א
ומפרש מדכתיב ממעיני הישועה:
שכל

ומקפין ויורדין דרך שמאל (ב) חוץ מן העולה לשלשה דברים הללו שעולין
דרך שמאל והורין על העקב ואלו הן ניסוך המים וניסוך היין ועולת העוף
כשריבתה במזרח: אלא שהיו משחירין: בשלמא דיון משחיר דמיא אמאי
משחיר כיון דאמר מר עיריה של מים לתוך של יין ושל יין לתוך של
מים יצא של מים אחי ולא שחור: ומנוקבים כמין ב' הוטמין וכו':
לימא מתניתין ר' יהודה היא ולא רבנן דתנן רבי יהודה אומר בלוג היה
מנסך כל שמונה דאי רבנן כי הדדי נניחו אפי' תימא רבנן חמרא סמיון
מיא קליש הכי נמי מסתברא דאי רבי יהודה רחב וקצר אית ליה
דתניא רבי יהודה אומר שני קשוואות היו שם אחד של מים ואחד של
יין של יין פיה רחב של מים פיה קצר כדי שיהו שניהם בלין בבת אחת
ש"מ: מעורבו של מים: ת"ר "מעשה בצדוקי אחד שנישך על גבי רגליו
ורגמוהו כל העם באתרוגיהו" ואתוהו היום נפגמה קרן המזבח והביאו בול של
מלח וסתמוהו לא מפני שהוכשר לעבודה אלא מפני שלא יראה מזבח פגום
שכל

דף ס: | ומעלותה פנות קדים (יחזקאל מג) כשתעלו זו תפנו למזרח: ומקפין ויורדין דרך שמאל. כשהוא צד לירד אינו חוזר על
עקביו אלא מקיף סביב למזבח עד שמגיע לכבש ויורד במערבו של כבש שהיא לשמאלו בעלייתו. והאי דלין חוזרין על העקב דל"כ
נמלא מהלך ללד שמאלו שהרי פניו למזבח ואינו מחזיר לו "אחוריו ורחמנא אמר כל פינות שאסה פונה לא יהו אלא דרך ימין דנפקא
לן מדתני רמי בר יחזקאל עומד על שנים עשר בקר וכו' במסכת זבחים (דף קפ: |) חוץ מן העולה לג' דברים. הנעשין בקרן
מערבית דרומית שפונים דרך שמאל כשהן צראש המזבח פונים לקרן מערבית דרומית שהיא לשמאלו ואין פונים לימין שיהו פונים סביב
עד שגיעו לקרן מערבית דרומית. וצשיצית קדשים (דף סד) מפרש טעמא נקבים שמה יתעשו בעשן המערכה כשיקפיהו סביב
שיתר שגיהו לקרן מערבית דרומית. ועולת העוף שמה תמות בעשן: ויחזרין על העקב גרסינן. ולא גרסינן ומקפין על העקב
בדרך שעלו זו ואין מקפין דכל כמה דמנין למעוטי צהילוך של שמאל ממעטינן: כשרצפה צמורה. מקום עולת העוף על קרן דרומית
מזרחית היא מפני שקרובה צבית הדשן ששם וורקין מוראה ונולה כדכמי (ויקרא ה) והשליך אותה אכל המזבח וגו' וצית הדשן
היה אכל הכבש מצמורה סמוך לה צלשה עפחים ורוחק מן המזבח כ"ו אמה כדתנן במסכת תמיד (פ"א מ"ד) גבי מורס את הדשן.
וכשעולת העוף רצה צמורה שיש שם כהנים רבים מולקין עולת העוף צלון ועשין אותה במערבית דרומית אותם שאין יכולין
לעמוד שם: אסי לאשחורי. לפי שפעמים שמחליפין: לימא שפניסין. דבעי אחד מעובה ואחד דק רבי יהודה היא
דאמר של מים לוג ושל יין רביעית ההין כתיב צנסי תמיד היינו ג' לוגין שההין שנים עשר לוג: פמיו. עב: ומיא
קלישי. ויולאין צנבק קטון: הכי נמי מסתברא. דמתני' רבנן היא: דאילו ר' יהודה רחב וקצר איס ליה. כלומר שמשעין ליה דבלשון
אחד רחב ואחד קצר קאמר ליה ולא בלשון מעובה ודק. רחב משמע יתר על קצר טפי מייחרא דמעובה על מידק: נפגמה קרן המזבח. ע"י
אכנים שורקו זו: בול של מלח. מלא אגרוף: לא מפני. שיהא המזבח כשר לעבודה כשמימה זו: אלא כדי שלא יראה פגום. מפני הכבוד:
שכל

כמין שני חוטמין דקים. חוטם אחד כספל ונקב אחד בחוטמו
והסין מערה צפי הספלים והסכים מקלמין ויורדין דרך החוטמין על
גג המוצא המוצא היה נקב שבו המים והיין יורדין לשיתין של מוצא
שהיו עמוקין וחלולין מאלד: אחד מעובה ואחד דק. אחד מנקבים
מעובה אוחו של יין ואחד דק אוחו של

מים: שיהו שניהם כליס לאחד.
דמפרש צגמרא שהמים ממריס
ללאת לפיכך לרין שיהא הנקב דק:
ה"ג מערבו של מים מורחו של יין.
הספלים נמוים אכל הקרן זה לפני
זה סמויין זה לזה אחד ללד מערב
ואחד לפנים הימנו דהיינו למזרח:
ר' יהודה אומר כו'. צמתי פליגי
אשלשה לוגין קאי ואשצעה דקאמר
מ"ק ואלמא רבי יהודה לממר אף
צשמיני מנסכים: הגבה אה ידך.
שגראה שמתן המים כספל לפי
שהצדוקין אין מודין צניסוך המים
שפעס אחת נסך לדוקי אחד את
המים על רגליו: שאינה מקודשת.
לא נחמכה לעבודת המזבח שמהא
קדושה לכלי שרת דקיימא לן [ומה
דף י: |] כל הכלים שעשה משם
משימתן מקדשתן מכאן ואילך עבודתן
מוסכתן וצגמרא (פ"ט מ"ט) מנמלא
צשאינו מוקדש: היה מנלא מן
הכיוו. מן המים שבתו הכיוו ומי
הכיוו אע"פ שנמשח והוקדש לכלי
שרת ומקדש מימיו חוץ נפסלין צלינה
שהיו משקעין אוחו ממערב צבור
דלאמר צקדר יומא (דף לו) אף
הוא עשה מוכני לכיוו שהיו משקעין
צמוכני הכיוו שלא יהו מימיו נפסלין
צלינה: שפיון והמים מנוולס כו'.
ותגלה היינו טעמא דממלא מן הכיוו
ולא היה מנסך מהן לפי שהיין
[והמים] המנוליין פסוליין לגבי מוצא
דחיישין שמה שמה מהן נחש והארס
מעורב צהו ונמלא שאינו מנסך מים
כשיעור שהרי הארס משלים לשיעורן:
ג' מנא פ"מ. דמוקעין ומריעין
צשאיצית המים של נסוך: דכסיב
שמה וששון. אקדים קרא לשמחה
קמייה ששון: חד יומא שקצוק.
שפיקעון מן השמים: פרווקא.
כך לרין לפיני: צשמה סלא.
שהוא יראה הדרכים ויעבור מעברות
המים: משכא דהסוף גצרא משויין
לה גודא. נוד ותיצרו במסכת שבת
(דף קלח). הגוד והאשמתרת: עולין
דרך ימין. שהסוף עולה לראש
המוצא פונים לקרן מזרחית דרומית
דהיינו לימין העולה שהכבש צדומו
של מוצא ומקראי ילפינן לה (זבחים

בלוג היה מנסך כל
שמונה. צמתי פליג.
דקאמר מ"ק שלשה לוגין
בכל יום ואיזו אחר בכל
יום לוג. וקאמר מ"ק
צשטה ולא צשמי והוא
אומר כל שמונה (ע"ד
מ"א). ולמנסך. כל המים,
אומר לו הגבה ידך.
ונחלה שפמרה צלמות
למון ספל של סכף של
המוצא שהוא נקוב מן
חוטם דק שתיין מקלח
ויולא זו והוא היסוך
(וי"א כו). שפעם אחת
נסך אחד על גבי
רגליו. לא עשה צלמות
למון הספל ושפן המים
על רגליו. לפי שהיה
לדוק ואינו מודה בניסוך
המים (ש"ס). ומקפין
ויורדין דרך שמאל.
מקפיהו את המזבח שציל
לוציב עבודה או למתן
דמי מתאבא או מדור
המערכה או היסוף אכנים
צצמרה, ויורדין במערבו
של כבש שהוא שמהל
עליוס ממוצח בעלייתן
(זבחים טג). חוץ מן
העולה לשלשה דברים
הללו. הנעשין בקרן
מערבית דרומית, שעולין
דרך שמאל. כשהוא
עולה למזבח פונה ממלא
צלמה הקרן וכשגמיר חוזר
על העקב דק בעלייתו
מלא. מלא אגרוף. כל
מלת, שפמתי (זבחים טג).
לא מפני שהוכשר
לעבודה. המזבח כל זמן
שהקרן פגום. כדמסי
ואול של מוצא שאין לו
כ"י (ש"ס).

(א) [ג"ל אהדן] ט (לעיל
מ"ח) מנחם ג. א (א) וימא
כ"ה (ד) זבחים כ"ה. ט חוץ
מן העולין כ"י ובשמיחין
חזרין על עקב ג'
מסרי"מ, ו (פירוש כלס
מלשון קשות הנסך ערוך,
ו) וימא כ"י מוספתא
פ"ג ה"ה, ח) זבחים כ"ה
(ט) ולקמן מס"א, ט ג"ה
ערוך.

תורה אור השלם

1. ושתאבמם מים בששון
ממעצי הירושנה.
ישעיהו יב ג
2. ופודיו ין יושבון וקבאו
ציון ברהה ושתחת עולם
על ראשם ששון ושתוקה
ישעיהו קס"ו יגון ואקתה.
ישעיהו לה י
3. ובכל מדינה ומדינה
ובכל עיר ועיר מקום
אשר דבר המלך ודברו
מוגיע שמחה ויששון
ליהודים משתה ויום טוב
ורבים מעצי הא"ר
מתקדשים כי נפל פחד
ליהודים עליהם:
אסתר ח ז
4. כי בשמחה תצאו
ובשילוח תובלון הירושם
והדבקות יצדוהו לפנים
רהב וכל יצצי השודה
יקמאן קב:
ישעיהו נה יב

הגהות הב"ח

(א) ג"מ ד"ה מין חוטמין
וכי מערה צפי הספלים
כ"ל וצמית מים נמקח:

מוסף רש"י

בלוג היה מנסך כל
שמונה. צמתי פליג.
דקאמר מ"ק שלשה לוגין
בכל יום ואיזו אחר בכל
יום לוג. וקאמר מ"ק
צשטה ולא צשמי והוא
אומר כל שמונה (ע"ד
מ"א). ולמנסך. כל המים,
אומר לו הגבה ידך.
ונחלה שפמרה צלמות
למון ספל של סכף של
המוצא שהוא נקוב מן
חוטם דק שתיין מקלח
ויולא זו והוא היסוך
(וי"א כו). שפעם אחת
נסך אחד על גבי
רגליו. לא עשה צלמות
למון הספל ושפן המים
על רגליו. לפי שהיה
לדוק ואינו מודה בניסוך
המים (ש"ס). ומקפין
ויורדין דרך שמאל.
מקפיהו את המזבח שציל
לוציב עבודה או למתן
דמי מתאבא או מדור
המערכה או היסוף אכנים
צצמרה, ויורדין במערבו
של כבש שהוא שמהל
עליוס ממוצח בעלייתן
(זבחים טג). חוץ מן
העולה לשלשה דברים
הללו. הנעשין בקרן
מערבית דרומית, שעולין
דרך שמאל. כשהוא
עולה למזבח פונה ממלא
צלמה הקרן וכשגמיר חוזר
על העקב דק בעלייתו
מלא. מלא אגרוף. כל
מלת, שפמתי (זבחים טג).
לא מפני שהוכשר
לעבודה. המזבח כל זמן
שהקרן פגום. כדמסי
ואול של מוצא שאין לו
כ"י (ש"ס).

לולב וערבה פרק רביעי סוכה

עין משפט גר מצוה

בט א מ"י פ"ג מה' פסול ומקדשין הלכה כ: ע ב מ"י פ"י מהלכות מ"י הלכה ו: עא ג מ"י פ"א מה' שמירת הלכות הלכה כ: עב ד מ"י פ"ו מהלכות ע"ב מוצה הלכה י סגן לאון ש"ט: א ה מ"י פ"ח מהלכות לולב הלכה ו:

לענין רש"י

קולו"ד (קולודור"א). מסנת.

מוסף רש"י

כ"ל שרת אין מקדשין אלא מדעת. שמתנו כן כתיב שמתנו אש כן (סו"ט ד'). מסנת. כ"ל על גבי כל וימתין שהמייסד בתוך העליון והוא כמכנה והיון מסתמך מאלו יש בה משום גילוי. לר"ן לכות העליון כדי שלא יסמוט נחש, וכן על פי שהיון מסתמך והוא, מיישין שמה יעבור האדם עם ה"ן לתוך סגנון וכל שכן כשהסתמך מנלה (ב"ק קס"ח). הדרן עלך לולב וערבה

רבינו חננאל

זעיר וחוקק ור' ינאי חלקו בה. ודבריון פשוטין ה"ן פ"שקא שהמים וה"ן מנוגלין פסולין לגבי מביח. וירושלמי מה טעם, דכתיב ושה אתה מן הצאן מן המאמץ במשק שראל, מדבר שראוי ישראל לשחורו. עד כאן מ"ס, י"ן א"ר שבת שאמר המשמח אלהים [ונאשין], אם אנשים משמח אלהים במה משמח, אלהים בייסור שראל בקדוש ה"ן, ואוקומתו למתני אפילו לר' נחמיה, דתני אמתא מסנת יש בה משום גילוי בזמן שחתונה מנולה, אבל בזמן שחתונה נמשך מכותה א"ע"ש שהעליונה מנולה אין בה משום גילוי, מפני שארש הנחש דומה לספוג וצ"ח ועומד ואינו בוקע (המרשת) ואינו שבת של חתונה כי לא קא שרי ר' נחמיה כי האי גזונא אלא להדיט דמשום סכנה, אבל לנבחה גריעותא הוא לא מכש. וכי לית ליה הקריבוהו נא לפתחן הירצן או הישא ונ"ו. הדרן עלך לולב וערבה החוליל חמשה ושה. זה חליל של בית השואבה שאינו דוחה לא את השבת ולא את יום טוב.

וא"י מייטי בהו במקדשת איפסלו ב"ינה. ור"ת דעשה כמי שמתלואה הקוף כיון שנתמלחה שלא זומנה דכלי שרת אינם מקדשים שלא זומנו ואי משום דכי מנו לילי דכי שמיש מקדוש לילה אין מחוסר זמן ומיפסלו בלינה סוף סוף מאחר קרימה לכן נתמלחו יש לנו לחושבן כאלו מלאו הקוף כדאשכחן

במנחות פ' שמי הל"ט (דף ק. ו. ט"ז) גבי לחם הפנים שסידרו אחר השבת שאפילו הוא על השלחן כנה ימים אין נכך כלום דעשה כמי שקידרו הקוף וי"ל דלא דמי דשמי הכה דלא צ"ע (ה) בן נגדי כהונה במילוי ב' ור"ת והלא ללוחית של זהב המחוקק שלשה לוגין מקדושם קרימה דלא קמני שאינה מקדושת דקתני גבי חבית ולא קמני שיהו מקדשין אופן ככלי שרת אחר קודם ניסור ור"כ היאך היו ממלאין ממי השילוח הא מיפסלי ציואל כיון דנתקדשו ככלי שרת כי היכי דמיפסלי בלינה וכן פ' ב' קונטרס כדילא בריש שמי מדות (מנחות פ: ט"ז) גבי שלחן אכל מקדש ליפסל בלינה וציואל וצ"פ המוצה מקדש (נבחים דף פ"ח). מפרש בקונטרס אכל מקדש ליפסל אש יאל חוץ לקלעים או געו צו טבול יום וגם צבינו שלמה פירש פ"ב דנבחים (דף כ: ו. ט"ז) גבי יצאה מרו שמועיל בקדוש ימים ורגלים כדרך כל הקדשים (ה) הנפסלים ציואל והשם קשה ממי דללוחית דלא מיפסלי ציואל וימיהו אין מכלאן קושיא כל כך דאין כלי שרת מקדש בחוץ עד שיכנס לפנים כדאמר שמואל כדילא בלינה המוצה מקדש (שם דף פ"ח). דכלי שרת אין מקדשין אלא מתוך ואין מקדשין אלא מצפנים אכל קשה מפ"ק דמנחות (דף ט. ו. ט"ז) דפליגי בצללה חוץ לחומת עזרה דריש לקיש אמר כשריה דמדמכהו לא בעיא פנים נמי לא בעיא ור' יוחנן אמר פסולה כיון דעשייתו ככלי נהי דכהויה לא בעיא פנים מיהא בעיא אלמנה בפנים מקדושתא וצ"פ לא מיפסלא ציואל וכן משמע צ"פ התכלת (שם מ"ז). דלמר רב ששת הני תנאי כרבי סבירא להו דלמר שמיטה מקדשא פ"י דאיפסלא ציואל וצ"פ (שם) שמעתי (דף מ"ח). קאמר הא דלא כרבי דאי כרבי כיון דלמר שמיטה מקדשא דפריק להו היכא אי אכרבי איפסלי ציואל שמעי דוקא משום דשמיטה מקדשא הוא מיפסל ציואל הא לא הוה לא אע"ג¹ דרבי אית ליה תנור מקדש במנחות פרק רבי ישמעאל (דף ע"ג).

הדרן עלך לולב וערבה החליל ה"חמשה וששה זה החליל של בית השואבה שאינו דוחה לא את השבת ולא את יום טוב: גמ'

לפנים כדאמר שמואל כדילא בלינה המוצה מקדש (שם דף פ"ח). דכלי שרת אין מקדשין אלא מתוך ואין מקדשין אלא מצפנים אכל קשה מפ"ק דמנחות (דף ט. ו. ט"ז) דפליגי בצללה חוץ לחומת עזרה דריש לקיש אמר כשריה דמדמכהו לא בעיא פנים נמי לא בעיא ור' יוחנן אמר פסולה כיון דעשייתו ככלי נהי דכהויה לא בעיא פנים מיהא בעיא אלמנה בפנים מקדושתא וצ"פ לא מיפסלא ציואל וכן משמע צ"פ התכלת (שם מ"ז). דלמר רב ששת הני תנאי כרבי סבירא להו דלמר שמיטה מקדשא פ"י דאיפסלא ציואל וצ"פ (שם) שמעתי (דף מ"ח). קאמר הא דלא כרבי דאי כרבי כיון דלמר שמיטה מקדשא דפריק להו היכא אי אכרבי איפסלי ציואל שמעי דוקא משום דשמיטה מקדשא הוא מיפסל ציואל הא לא הוה לא אע"ג¹ דרבי אית ליה תנור מקדש במנחות פרק רבי ישמעאל (דף ע"ג).

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה. פעמים שהוא ששה ימים פעמים חמשה: והוא חליל שהיו מחללין לרבות שמחה לבית השואבה דמפרש במנחות (י) בית השואבה. כל שמחה זו אינה אלא כשציל ניסור המים כדמפרש (ע"ב) ושבתם מים בששון: שאינו דוחה כו'. הלכך חל י"ט להיות בשבת פשו להו ששה חולו של מועד מנלה חליל ששה חל י"ט בחול הוה להו מרי יומי שבת וי"ט דלא דמי להו (שבת) פשו להו שמחה: גמ'

(דף ע"ג): מיהו יש לרחות דבאין עם הזבח שאני דהא נסכים הבאים עם הזבח לא מיפסלי בלינה אלא בשמיטה הזבח כדאמר ועירי בפרק התודה (מנחות ע"ט). ואלו בפני עצמן תנן במס' מעילה (דף י) קידשו ככלי נפסלו בלינה ועוד יש לקדקד מהנהו דתנן פרק שני דמעילה (שם) קדשו (ה) וכדכתיב ליפסל בצבול יום ובמחוסר כפורים וכליהו ולא קמני ציואל אע"ג דגבי עופות ונבחים הוה מלי למתני ליה ולא תני ליה אידי דלא תני ליה גבי שמי הלחם ולחם הפנים ומנחות לא תני ליה בהנהו¹ והא דאמרין צ"פ כל שעה (פסחים לו). גבי לישא דמנחות נהי דבזריצין ליתא במקום זריצין איתא אורחא דמילתא הוה דרך לעשותה במקום זריצין ויצאה דקידוש ימים ורגלים לאו משום פסול יוצא הוא² אלא דאמרינן התם כיון דפריש אסורי אסח דעמיה והא דדייק פרק שמי הלחם (מנחות נ"ה): אמרת לישמן ועיריתך מנחות אלמנה מדת יבש³ לא נתקדשה וכן בסוף כל המנחות בלות מלח (שם ס"ג). דלר"ש (שם) שמעון תנור תנור שמי פעמים שמהא אפיימן בתנור ושהא הקידוש בתנור ופריק מהא דתנן ר"ש אומר עלות מלח (שם ס"ג). דלר"ש (שם) שמעון תנור תנור שמי פעמים שמהא אפיימן בתנור לאו משום דאי מקדשא הוה מיפסלי ציואל אלא משום דדבר מכושר הוא להוציא דבר לחוץ שנתקדש⁴ ור"ת כיון דבקדושת כלי לא מיפסלא ציואל מנחת כהנים וצבאי כן גדול דלית בהו קמיה ונסכים בבאים כמי עצמן אימת מיפסלי ציואל⁵ וי"ל דהאי דבאחון מועיל קידוש כלי⁶ דכוותיה אמרינן בסוף צ"ש בנבחים (דף מ"ה): יש לו מתירים משקצו מתיריו⁷ אן לו מתירין משקדשו ככלי⁸ ואם תאמר לפי מה שפירש' דכלי שרת אין מקדשין אלא בפנים אש כן אכתי מתיקין אש יוניתי במקדושת וכלהו יכניסוה צעורה עד לאחר עמוד השחר כדי שלא יפסלו בלינה (דף ד"א) מכ יועיל לקדוש⁹ ועוד לד"ה ד"ה א"כ כן ככלי שרת בחוץ:

חוקיה אמר ב"ה שרת אין מקדשין ש"א מודעת. מינה דצ"פ התודה (מנחות ע"ח): פליגי בתודה ששחטה על שמונים חלות חוקיה אמר קדשו ארבעים תנור שמונים ר' יוחנן אמר לא קדשו ומסיק אצ"י דפליגי ככלי שרת מקדשין שלא מדעת חוקיה סבר מקדשין וכמו כן קשיא דרבי יוחנן אדר' יוחנן דרב פפא קאמר התם דכ"ע כלי שרת מקדשין שלא מדעת וצ"פ דמנחות (דף ו. ו. ט"ז) גבי קמינת פסולין דמילא כל שנו אלא קמן אכל קדש אש ופריק וסי מהדרי ליה לקומץ לדוכמיה ליקדש וליפסול¹⁰ א"ר יוחנן וזאת אומרת נהי שרת אין מקדשין אלא מדעת¹¹ ומיהו דר' יוחנן פסק לשנויי שאני שמי הלחם ולחם הפנים כשירות צעורה ונבחים כלי שרת מקדשין אלא משום דאין מקדשין שלא מדעת וי"ל דשמי הכה שלא זומנו הוא¹² אע"ג דאמרין בסוף שמי הלחם (שם ק). דכלי שרת מקדשין שלא זומנו מ"מ גרע שלא זומנו מצומן לענין שלא מדעת¹³:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

שאינו דוחה לא את יו"ט ולא את השבת. אע"ג דחליל אינו אסור אלא משום שמה יתקן כלי שיר כמו לאו מספקין ולא מספקין ולא מספקין: דפ' משילין (צ"ה דף לו.) וקיי"ל דאין שבות במקדש¹⁴ בית השואבה שאני כדאמרין בגמרא דאינה אלא משום שמחה ימירה¹⁵:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

ואי מייטי במקדושת איפסלו בלינה. והא"ל ואיקדשו קדושת הגוף הוה להו כאימורי קרבן: חוקיה אמר. הא ודאי מלינת למשמע מינה דלמי שיעור למים אכל קדוש שלא מדעת לא שמעין מינה וטעמא דמנחה דלא מייטי במקדושת מלאו דמיו להו למחר דסקלי להו מתוך דלמי שרת סבר דעמט שיקדשם כלי ניתנו צו מתמול וכיון דאין שיעור למים קדושת הכלי וקא חזי דמנכסי להו ש"מ אין ליה מועלת נבכסים ונפקא מינה חורבה: ר' ינאי אמר. אפילו מינה יש שיעור למים וצ"פ נפק מינה חורבה: גזירה שמה יאמרו דומיא דלמור שנמשח בשמן המשחה ומקדש את מימיו והס לקידוש ימים ורגלים ואף קמון של זהב שהיו עושין לכבודו של כ"ג לקדש ימינו דיו ורגליו כדאמר' בסדר יומא פ' טרף בקבלי (דף מ"ז): מקדוש היה וצ"פ למימר הכה לקידוש ימים ורגלים מ'לאוס ולית להו שיעורא שאפ"י הוה ק' לוגין רצוין הס לכלי ומקדשו הוה חזי דמנכסי להו אמר אין ליה מועלת נבכסים: ואמאי. מים מנוגלין פסולין: לעצמינו במסנת. קולו"ד צ"ע¹⁶ כשיעור שמייה גילוי המפורש כהלך שומטין (מולין י). כדי שיאל נחש מתחת און כלי וישמה ויחזור לחורו ואסורה בשמיה: הסתמונה. כלי המתמון:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה. פעמים שהוא ששה ימים פעמים חמשה: והוא חליל שהיו מחללין לרבות שמחה לבית השואבה דמפרש במנחות (י) בית השואבה. כל שמחה זו אינה אלא כשציל ניסור המים כדמפרש (ע"ב) ושבתם מים בששון: שאינו דוחה כו'. הלכך חל י"ט להיות בשבת פשו להו ששה חולו של מועד מנלה חליל ששה חל י"ט בחול הוה להו מרי יומי שבת וי"ט דלא דמי להו (שבת) פשו להו שמחה: גמ'

(דף ע"ג): מיהו יש לרחות דבאין עם הזבח שאני דהא נסכים הבאים עם הזבח לא מיפסלי בלינה אלא בשמיטה הזבח כדאמר ועירי בפרק התודה (מנחות ע"ט). ואלו בפני עצמן תנן במס' מעילה (דף י) קידשו ככלי נפסלו בלינה ועוד יש לקדקד מהנהו דתנן פרק שני דמעילה (שם) קדשו (ה) וכדכתיב ליפסל בצבול יום ובמחוסר כפורים וכליהו ולא קמני ציואל אע"ג דגבי עופות ונבחים הוה מלי למתני ליה ולא תני ליה אידי דלא תני ליה גבי שמי הלחם ולחם הפנים ומנחות לא תני ליה בהנהו¹ והא דאמרין צ"פ כל שעה (פסחים לו). גבי לישא דמנחות נהי דבזריצין ליתא במקום זריצין איתא אורחא דמילתא הוה דרך לעשותה במקום זריצין ויצאה דקידוש ימים ורגלים לאו משום פסול יוצא הוא² אלא דאמרין התם כיון דפריש אסורי אסח דעמיה והא דדייק פרק שמי הלחם (מנחות נ"ה): אמרת לישמן ועיריתך מנחות אלמנה מדת יבש³ לא נתקדשה וכן בסוף כל המנחות בלות מלח (שם ס"ג). דלר"ש (שם) שמעון תנור תנור שמי פעמים שמהא אפיימן בתנור ושהא הקידוש בתנור ופריק מהא דתנן ר"ש אומר עלות מלח (שם ס"ג). דלר"ש (שם) שמעון תנור תנור שמי פעמים שמהא אפיימן בתנור לאו משום דאי מקדשא הוה מיפסלי ציואל אלא משום דדבר מכושר הוא להוציא דבר לחוץ שנתקדש⁴ ור"ת כיון דבקדושת כלי לא מיפסלא ציואל מנחת כהנים וצבאי כן גדול דלית בהו קמיה ונסכים בבאים כמי עצמן אימת מיפסלי ציואל⁵ וי"ל דהאי דבאחון מועיל קידוש כלי⁶ דכוותיה אמרינן בסוף צ"ש בנבחים (דף מ"ה): יש לו מתירים משקצו מתיריו⁷ אן לו מתירין משקדשו ככלי⁸ ואם תאמר לפי מה שפירש' דכלי שרת אין מקדשין אלא בפנים אש כן אכתי מתיקין אש יוניתי במקדושת וכלהו יכניסוה צעורה עד לאחר עמוד השחר כדי שלא יפסלו בלינה (דף ד"א) מכ יועיל לקדוש⁹ ועוד לד"ה ד"ה א"כ כן ככלי שרת בחוץ:

חוקיה אמר ב"ה שרת אין מקדשין ש"א מודעת. מינה דצ"פ התודה (מנחות ע"ח): פליגי בתודה ששחטה על שמונים חלות חוקיה אמר קדשו ארבעים תנור שמונים ר' יוחנן אמר לא קדשו ומסיק אצ"י דפליגי ככלי שרת מקדשין שלא מדעת חוקיה סבר מקדשין וכמו כן קשיא דרבי יוחנן אדר' יוחנן דרב פפא קאמר התם דכ"ע כלי שרת מקדשין שלא מדעת וצ"פ דמנחות (דף ו. ו. ט"ז) גבי קמינת פסולין דמילא כל שנו אלא קמן אכל קדש אש ופריק וסי מהדרי ליה לקומץ לדוכמיה ליקדש וליפסול¹⁰ א"ר יוחנן וזאת אומרת נהי שרת אין מקדשין אלא מדעת¹¹ ומיהו דר' יוחנן פסק לשנויי שאני שמי הלחם ולחם הפנים כשירות צעורה ונבחים כלי שרת מקדשין אלא משום דאין מקדשין שלא מדעת וי"ל דשמי הכה שלא זומנו הוא¹² אע"ג דאמרין בסוף שמי הלחם (שם ק). דכלי שרת מקדשין שלא זומנו מ"מ גרע שלא זומנו מצומן לענין שלא מדעת¹³:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

שאינו דוחה לא את יו"ט ולא את השבת. אע"ג דחליל אינו אסור אלא משום שמה יתקן כלי שיר כמו לאו מספקין ולא מספקין ולא מספקין: דפ' משילין (צ"ה דף לו.) וקיי"ל דאין שבות במקדש¹⁴ בית השואבה שאני כדאמרין בגמרא דאינה אלא משום שמחה ימירה¹⁵:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

הדרן עלך לולב וערבה החליל חמשה וששה וצ"פ (דף ע"ג): משום דבעי למיסמך ולמימר חליל של בית השואבה דדייק מינה בגמרא האי הוה דלא דמי הא דקרנן דמי:

א) מנחות דף י. ע"ג: [סוטה דף: מ"ג דף ט"ז: ובי"ב קטן: א] ונמשח מנחה פ"ח מ"י חלק הכ"ג ור' ינאי דמינה הכה מפורש ט"פ הלכך מייטי הש"ס הכנימח"א (ד' ולקמן ג"א, ה)

תורה אור השלם

1. וכי תגשן עיר לנחם אין רבי ע"ב תניש לפוח והלה אין רע הקריבוהו וקא לפתחן הירצן או ה"א שפ"ח אמר' ה' ש"קאבות: מלאכי ה"ח

הנהרות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה וזו מיימי וזו' ללא נעו כתר ובגדי כהונה: (ו) בא"ר מר"ן כל הקדשים כלי הנפסלים: (א) בא"ר דאיפסלא ציואל ויפסול ההיא שמיטה קאמ' (ד) בא"ר קדושת בבלי הסכנו וזו' יוצא הוא דהא קאמרינן התם אכל יצאיהו מין דפריש וזו' אלמנה מדת יבש לא נתקדשה אפיימן בפנים אלא מדרת יבש נתקדשה או בסוף כל המנחות:

מוסף תוספות

א. פי' דכי אמרינן לילה אינו מחוסר זמן הני מילי כשנתנו שם בלינה וכי כלהו שאלא סידרו אלא קודם לכן, וממילא הוא דהוה התם בלינה בלא שום מעשה הרי הוא כלי אש היה שם ה"ל וכל מה ששעה או א"כ אלא כמי שסידרו הקוף דיום מחוסר זמן הוא ריעי"ל. ב. הל"כ ה"א היה לה עבודה שלמה ה"א היה בה (סידור) [מילין] הקוף אבל התם כיון דבעי בתנא כהונה בשעת סידור הלחם ולא לביש להו באחורו סידור נעשה כמי שסידרו הקוף. מ"ס הל"כ. ג. ואפילו ר' יוחנן לא פליג אלמא משום דעשה הבלילה בחוץ אבל משום יבש לא. מ"ס מנחות ט. ד. בני שתי הלחם דלא קדוש ליפסל כיוצא אלא בשמיטה הזבח אף על גב דבכר נתקדש בבלי. מ"ס ונבחים כ: ד"ה יצאה. ה. דכבר נתקדש בבלי וכו'. ט. ו. א"ל כיון שיש כלי מקדש מנחה להיות נפסלים כיוצא א"כ חפסול כיוצא י"ל ומקדושה אילין דגמר לה עבודתה. ט"ט מקדושת מנחות ט. א. דרוך כל הקדשים שקדשו בבלי הנפסלים כיוצא א"כ הטעם תלוי כן כלי. ט"ט מנחות ט. ד"ה י"ל. פ. כגון שערין שנמדדו בו. ט"ז מנחות ט"ז. ט. וא"ת והא וכו' אין כלי שרת מקדש ליפסל כיוצא א"כ הויא מנחת מייבא דאין תנור מקדש יבש. ט"ט מקדושת מנחות ט. ג. דמנחת הכי דאי איתא דתנור מקדש נהי דאין מיפסל כיוצא מ"מ בגין הא הויא להוציא חוץ לעזרה לכתחילה ולאפוחו חוץ לחומה. ט. י"א. [מנחות] ה"ז ללא פסל כיוצא א"כ לא משמט תנא מלאשמועין בחד דוכתא. ט. דף ט. י"ב. כמו לאחר קמיצה. ט. י"ג. כגון אימורים ובשר שהם מתירין ושרי מנחות שהקומץ מתירין משיקרב מתירין חייב משום שומאין. ט"ז ויחס מ"י. י"ד. כגון מנחת כהנים וכו'ן משיח ונסכים משיח בבלי שהוא המכשיר לאכילה האמורה בהן. ט. ט"ז. דטוב להביא שאינה מקדושת ויניחהו בפנים במקדושת ויניחהו בחוץ. מ"ס פסחים כ: ד"ה מילי דהוה. ט"ז. והא עבר מן כלי דמה לי כלי שרת זה ומה לי כלי שרת אחר. ט"ז. ומאי כיון דאדוריה קומץ לדוכמיה לא אדוריה אדעתא לקדושי לשם קומץ ולא איקדש. ט"ט מקדושת מנחות י. י"ז. דכיון דאין שיעור למינה הרי כלום ראויין לתקדש. מ"ס מנחות י. ד"ה א"ר יתקן. י"ט. ואע"ג דלילה אין מחוסר זמן מ"מ לענין זה הוי בחוסר זמן. ט. ג. אבל הוה דהתם בזמן שקדושים אפי' שלא מדעת. ריעי"ל. כ"א. ואם כן אף על גב דעיקר שריה דבהו אלא כלי מעבכ למח לא יתא חליל דוחה את השבת, דבשלא אילו הוי איסורא דאורייתא דין הוא שלא תדחה את השבת באיסור תורה אלא דבר שבחובה, אבל זה שאינו אלא שבות דרבנן אף על פי שאין החליל דבר שבחובה מ"מ הוי אין שבות במקדש. ריעי"ל. כ"ב. [והוא] דבר מציא דאורייתא חלקי כלי שיר דאיסורא שהקומץ צויר בהו אפילו במקדש גזרו בו כדאמרינן בפ"ק דאין ומתקין ליה רוחו שבת במלאכה של תורה דבר שבחובה. ט. ט.